

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Ниредьгазький Університет (Угорщина)
Вища школа економіки і менеджменту
в публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**Міжнародна
науково-практична конференція**

**“УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІ І ВИКЛИКИ”**

Збірник тез доповідей

**Мукачево
18-19 квітня 2019 р.**

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Ніредьгазький Університет (Угорщина)
Вища школа економіки і менеджменту
в публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)**

**УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИМИ
ТРАНСФОРМАЦІЯМИ ГОСПОДАРСЬКИХ ПРОЦЕСІВ:
РЕАЛІЇ І ВИКЛИКИ**

**MANAGEMENT OF SOCIO-ECONOMIC
TRANSFORMATIONS OF BUSINESS PROCESSES:
REALITIES AND CHALLENGES**

**Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції**

18-19 квітня 2019 р.

**Мукачево
2019**

УДК 338.24 (043.2)

У66

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 11 від 25 квітня 2019 року)*

У66

Управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів: реалії і виклики: збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Мукачево, 18-19 квітня 2019 р.). – Мукачево: МДУ, 2019. – 361 с.

Відповідальний за випуск: Проскура В.Ф. – д.е.н., професор, завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами.

Технічний редактор: Товт Т.Й. – к.е.н., доцент.

У збірнику тез за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції, що проводилася кафедрою менеджменту та управління економічними процесами Мукачівського державного університету, висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, студентів, представників державних органів влади та місцевого самоврядування, підприємницьких структур на актуальні проблеми управління соціально-економічними трансформаціями господарських процесів в сучасних умовах.

Матеріали структуровані в розрізі декількох напрямів досліджень: «Формування механізму управління господарськими процесами на мікро- та макрорівнях»; «Управління економікою держави в умовах глобальних перетворень»; «Управління економічними процесами суб'єктів господарювання»; «Особливості регіонального управління господарськими процесами»; «Фінансовий контроль та регулювання в системі управління господарськими процесами»; «Управління обліково-аналітичним забезпеченням діяльності підприємств»; «Управління інвестиційно-інноваційною діяльністю»; «Управління бізнес-процесами та проектами»; «Управління освітніми процесами».

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за підбір, точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, галузевої термінології, інших відомостей.

УДК 338.24 (043.2)

*Матеріали конференції доступні для перегляду на офіційному сайті університету
за адресою <https://msu.edu.ua/konferencii-seminari/>*

© Мукачівський державний університет, 2019

© Кафедра менеджменту та управління економічними процесами, 2019

ПРОГРАМНИЙ КОМІТЕТ

Голова: **Щербан Тетяна Дмитрівна** – ректор, Мукачівський державний університет, Заслужений працівник освіти України, доктор психологічних наук, професор.

Заступники голови:

Гоблик Володимир Васильович – перший проректор, Мукачівський державний університет, Заслужений економіст України, доктор економічних наук, професор;

Проскура Володимир Федорович – завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

Члени програмного комітету:

Фігула Еріка – ректор, Ниредьгазький університет, Угорщина (за згодою);

Ковач Маріан – доктор філософії, начальник відділу міжнародних зв'язків, Вища школа економіки і менеджменту в публічному адмініструванні у Братиславі, Словаччина (за згодою);

Папп Василь Васильович – проректор з науково-педагогічної роботи, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор;

Стегней Маріанна Іванівна – декан факультету економіки, управління та інженерії, Мукачівський державний університет, доктор економічних наук, професор.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Голова: **Товт Тетяна Йосипівна** – к.е.н., доцент.

Секретар: **Хаустова Ксенія Михайлівна** – к.е.н.

Члени організаційного комітету: **Білак Георгій Георгійович** – к.е.н., доцент; **Звонар Йолана Петрівна** – к.е.н.; **Лизанець Анжела Гейзівна** – к.е.н., доцент; **Пугачевська Катерина Йожефівна** – к.е.н., доцент; **Феєр Оксана Валеріївна** – к.е.н., доцент; **Максютова Олена Володимирівна** – аспірант; **Паулик Алла Ярославівна** – аспірант.

PROGRAM COMMITTEE OF THE CONFERENCE:

Head: **Shcherban Tetyana Dmytrivna** – Rector of Mukachevo State University, Doctor of Psychology, Professor.

Deputy of the head:

Hoblyk Volodymyr Vasylovych – the first Vice-rector of Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor;

Proskura Volodymyr Fedorovych – Head of the Department of Management and Economic Processes Planning, Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor.

Members of the Program Committee:

Figula Erika – Rector, Niredhaza University (Hungary);

Kovac Marian – PhD, Head of Foreign Affairs Department, High School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava (Slovak Republic);

Papp Vasy Vasylovych – vice-rector on scientific and pedagogical work, Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor;

Stehney Marianna Ivanivna – Dean of the Faculty of Economics, Management and Engineering, Mukachevo State University, Doctor of Economic Sciences, Professor.

ORGANIZATIONAL COMMITTEE:

Head: **Tovt Tetyana** – cand. of ec. sc., assoc. prof.

Secretary: **Khaustova K.** – cand. of ec. sc.

Members of the Organizational Committee: **Bilak George** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Zvonar Yolana** – cand. of ec. sc.; **Lyzanets Anzhela** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Pugachevska Kateryna** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Feyer Oksana** – cand. of ec. sc., assoc. prof; **Maksuytova Olena** – postgraduate student, **Paulyk Alla** – postgraduate student.

Костик Є.П. Економічний розвиток регіону як запорука його ефективного управління (на прикладі Київської області)	196
Кулик Т.П. Участь громадськості в процесі стратегічного планування розвитку громади	199
Кучінка Т.В. Інституційний розвиток на рівні регіону	202
Максютова О.В. Нові підходи до інформаційного забезпечення розвитку туристичної галузі регіону	204
Мельниченко Г.М., Гончарук В.В., Лаглер К. Передумови функціонування регіональної господарської системи: інвестиційно-інноваційний аспект	205
Микуланинець С.І. Логістичне управління розвитком регіону	208
Музиченко-Козловська О.В. Методичний підхід до економічного оцінювання туризму на засадах сталого розвитку	210
Паулик А.Я. Характеристика основних підходів до розуміння конкурентоспроможності економіки регіону	212
Пугачевська К.Й. Особливості формування торговельних кластерів	214
Пчелинська Г.В. Сучасний стан розвитку промисловості Луганської області	216
Радіонова О.М. Подієвий туризм як новий напрямок розвитку регіону	218
Чередниченко В.А. Децентралізація ринку суспільних благ в Україні	221
Чучка І.М. Практика функціонування євро регіону «Земплін»: угорський досвід	224
Шепетюк Л.В. Проблеми та перспективи економічного розвитку регіону (за матеріалами Тернопільської області)	226
Шовкун І.А. Промисловий розвиток і зайнятість у контексті децентралізації	228

СЕКЦІЯ 5. ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ ТА РЕГУЛЮВАННЯ В СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКИМИ ПРОЦЕСАМИ

Ігнатишин М.В., Шершун В.В. Класифікаційні ознаки грошових потоків та методи оцінювання їх руху	232
Левчук Ю.Л. Сутність поняття «фінансовий контроль»	234
Лизанець А.Г., Лиходій Т.В. Логістичні аспекти удосконалення операційної діяльності банку	237
Михальчинець Г.Т. Інноваційні інструменти фінансового ринку	240

СЕКЦІЯ 6. УПРАВЛІННЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНИМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯМ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ

Бержанір І.А. Особливості формування системи інформаційно-аналітичного забезпечення управлінського обліку	242
Волот О.І., Кошова В.О. Моделювання та класифікація моделей бухгалтерського обліку	245
Волот О.І., Солдатова І.К. Інформаційна технологія розв'язання задач з бухгалтерського, управлінського та податкового обліку	247
Зарудна Н.Я. Управління бізнес-процесами підприємства в системі стратегічного обліку	250
Проскура В.Ф., Гобан Л.В. Методи та методика економічного аналізу рентабельності	253
Яременко Л.М., Макарчук І.М. Особливості формування облікової інформації в управлінні дебіторською заборгованістю	255

УДК 339.92(477.87:4)

І.М. ЧУЧКА

кандидат економічних наук, доцент,
Закордонний член Угорської Академії Наук,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівський державний університет,
м. Мукачево, Україна

ПРАКТИКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄВРОРЕГІОНУ «ЗЕМПЛІН»: УГОРСЬКИЙ ДОСВІД

Дослідження наукових концепцій єврорегіонального транскордонного співробітництва та його практичних інструментів, на Закарпатті до сьогоднішнього дня аналізувались на прикладі Карпатського Єврорегіону. Але українська спільнота призабула, що був ще один єврорегіон на Закарпатті, який об'єднував окремі райони Угорщини, Словаччини та України. Це єврорегіон «Земплін».

Створення єврорегіону «Земплін» відбулося 23 квітня 2004 року в рамках дванадцятого форуму «Земплінські міжрегіональні дні підприємництва» в місті Шаторалйауйхей в Угорщині. З угорської сторони національне представництво є закріплено під егідою Земплінського Регіонального фонду розвитку підприємництва, з словацької сторони – Регіональне агентство розвитку в місті Краловські Хлмец, з української – Центр розвитку міжнародного бізнесу в місті Ужгород. Зазначені об'єднання в транскордонному просторі охоплюють такі території: регіон Земплін (Угорщина), прикордонні райони Требішово та Великі Капушани (Східно-Словацького краю), а також Ужгородський та Берегівський райони Закарпаття (Україна). Ці території характеризуються тотожними географічними та соціально-економічними характеристиками, віддаленістю від політико-адміністративних центрів.

Основною метою єврорегіону «Земплін» – економічне процвітання сусідніх регіонів трьох держав Європи завдяки об'єднанню зусиль по використанню людських ресурсів, співпраці органів місцевого самоврядування, громадянської ініціативи та підприємницьких послуг. Основними цілями діяльності стали наступні:

- зміцнення економічної основи співпраці, збільшення кількості конкурентоспроможної продукції (розвиток підприємницької інфраструктури);
- покращення інвестиційної привабливості співпрацюючих регіонів;
- зміцнення суспільно-економічної інтеграції, підвищення життєвого рівня та сприяння процесу відновлення громадянського суспільства через розвиток регіонів з інформативної та маркетингової точки зору.

Для досягнення конкретних цілей, викладених у пріоритеті розвитку, були сформульовані наступні заходи:

Розвиток транскордонних економічних відносин.

Зміцнення організаційних центрів прикордонного співробітництва. Мета – розробка та зміцнення організаційної структури співробітництва, а також огляд та оновлення цілей програми співробітництва на рівні програм.

Подальший розвиток співпраці з розвитку транскордонного бізнесу. Мета – реалізація міжрегіонального економічного розвитку через формування освітніх центрів, промислових парків, бізнес-інкубаторів; розробка та розширення співпраці через діяльність університетів, середньої школи, після дипломних програм середньої та вищої освіти.

Запуск маркетингової діяльності в прикордонних районах. Цей захід здійснюється в рамках прикордонних районів через взаємне доповнення один одного регіональними

маркетинговими заходами (по залученню інвестицій, туризму), тим самим збільшуючи шанси на боротьбу за нинішніх інвесторів в умовах глобалізації в контексті регіоналізації.

Реалізація спільних інфраструктурних змін за допомогою реконструкції та побудови нових прикордонних переходів (автомобільного, залізничного, водного і повітряного транспорту).

Прикордонне співробітництво в сфері охорони та захисту природи навколишнього середовища. Цей захід спрямований на розвиток заповідних зон загального ландшафту і природи, спільні дії проти екологічних проблем, повеней та охорони водних ресурсів річки Тиса і Бодрог.

Розвиток культурних та біржових зв'язків між прикордонними поселеннями. Метою є координація, організація та розвиток існуючого муніципального, селищного та культурного співробітництва, створення асоціацій, міста-твіннінг (побратимів), спільні програми розвитку тощо.

Реальна діяльність єврорегіону (з початку його створення), здійснюється через практичне виконання таких систем послуг:

- приймають участь в розробці комплексної програми розвитку малого регіону Земплін, програми аграрного розвитку регіону Бодрогкез, концепції розвитку туризму області Боршод-Абауй-Земплін;

- створенні транзитної зупинки каміонів;

- створення мережі аграрного маркетингу Бодрогкез;

- розбудова економічних зон Трикордоння для полегшення проходимості кордонів на територіях Словаччина-Україна-Угорщина;

- розбудова мережі бізнес-інкубаторів в області Боршод-Абауй-Земплін. Створені спеціальні приміщення (більше 1000 м²) для підприємців, які вони мають можливість отримувати через орендування на пільгових умовах, а також користуватися офісною технікою з оплатою лише експлуатаційних витрат;

- публікують інформаційні матеріали «Європейська інтеграція для підприємців», «Про європейську інтеграцію для ромів»;

- здійснюють навчальні програми зі сприяння процесу євроінтеграції «Європа громадян без кордонів»; «Як бути ще успішнішими в Європі» з фаховою специфікою;

- сприяють наданню кредитів, управління кредитуванням та іншої підтримки. Єврорегіон «Земплін» постійно знайомить підприємців щодо можливостей отримання міжнародного кредиту; надає допомогу у виборі відповідної форми кредиту; у підготовці необхідних матеріалів та документів; виступає посередниками між клієнтом та відповідною установою;

- розроблена програма Спілки прикордонного економічного розвитку «Карпати». Найбільш значуще завдання її – забезпечити підприємців свіжою та якісною інформацією з ознайомленням їх зі чинними законодавчими актами відповідних країн з макроекономічної та зовнішньоекономічної політики. Також часто організуються міжнародні виставки, ярмарки, які забезпечують можливість налагодження безпосередніх партнерських зв'язків та оцінити ринки попиту;

- створення кластеру підрядчиків «Карпати» (19 листопада 2004 року). У роботі кластера приймають участь некомерційні організації, які займаються розвитком підприємництва, залученням інвестицій і є відкритими для всіх конкурентоспроможних підприємств регіону Трикордоння (стик україно-угорсько-словацького кордонів). Мета кластера підрядчиків «Карпати» сприяти: появі у регіоні фірм, які вже є або можуть стати підрядчиками для великих міжнародних підприємств; підключенню Земплінського єврорегіону до економічного життя своїх метрополій; створенню мережі співпрацюючих підприємств та збільшення ефективності їх співпраці; розбудові зв'язків із новими підрядчиками та залученню їх до Кластеру тощо. Засновники: Закарпатське Агентство Підтримки Підприємництва; Регіональне агентство розвитку м. Краловскі Хлмец; Спілка

наукових, технологічних та індустріальних парків Угорщини; кафедра міжнародного маркетингу університету м. Мішкольц (Угорщина); ТОВ «Індустріальний парк» м. Серенч (Угорщина); ТОВ «Індустріальний парк» м. Шатораліауїхей (Угорщина); Земплінський Регіональний Фонд Розвитку Підприємництва. Фінансується шляхом отримання європейських грантів;

– створення індустріального парку Сатаральяуїхейлі – найпопулярніший економічний та комерційний центр північно-угорського регіону. Співпраця здійснюється через галузі харчової, деревообробної і меблевої промисловості. Даний індустріальний парк становить 88 га., рекомендує інвесторам промислові майданчики з залами площею 200-1000 м², будівлями та площею 0,8 га зеленого простору. У парку знаходиться залізнична станція Угорської державної залізниці, тому логістичне з'єднання відмінне. Індустріальний парк пропонує широкий спектр послуг: в парку є центральна стоянка, організоване збирання відходів, мобільність працівників сприяє громадським транспортом. Парковий бізнес надає послуги з транспортування та завантаження, консультацій з технічних питань, фінансових, юридичних, маркетингових.

Отже, проаналізувавши практику функціонування єврорегіону «Земплін» встановлено, що міжрегіональний розвиток зосереджений переважно на угорській стороні, а словацька та українська – на даний період виступають тільки партнерами у реалізації намічених проектів. Тому, вивчати в подальшому організаційні засади набутого за період 15-річного досвіду Угорщини для українських вчених та практиків, є вельми актуально та важливо – заради підвищення ефективної транскордонної співпраці в умовах поглиблення взаємовідносин між Україною та Європейським Союзом.

Список використаних джерел:

1. Чучка І. М. *Єврорегіональне транскордонне співробітництво у Закарпатті: досвід та перспективи* / І. М. Чучка // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* – 2018. – Вип. 21(2). – С. 116-121. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuimevcg_2018_21%282%29__26

УДК 332.1

Л.В. ШЕПЕТЮК
викладач економічних дисциплін,
Гусятинський коледж
Тернопільського національного технічного університету
ім. І. Пулюя,
смт. Гусятин, Тернопільська обл., Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Враховуючи сучасний стан економіки нашої країни, одним із актуальних питань для малого бізнесу є розробка механізму управління виробничо-господарською діяльністю, який буде спрямований на зміцнення конкурентоспроможності підприємства на ринку, задовольняти потреби споживачів. У Тернопільській області знаходиться значна кількість підприємств, які є перспективними і досить вигідними об'єктами для вкладення капіталу. Від діяльності суб'єктів малого підприємництва Тернопільщини до зведеного бюджету надійшло за останній рік 715,6 млн гривень, що становить майже четверту частину бюджетних надходжень. Переважна більшість суб'єктів малого підприємництва Тернопільської області (57,1%) зосереджені в сфері торгівлі. В цій сфері зайнято 42,3 тис. працівників, що становило 46,3% від усіх зайнятих в малому бізнесі [2, с. 106]. .

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>